

BERICHTEN

Verenigingsverslagen
en mededelingen

Ivoren Kruis

Verslag seminar 'Mondgezondheid van
migranten' te Ede d.d. 23 november 1990

Hoewel de mondgezondheid van de Nederlandse jeugd de laatste 20 jaar aanzienlijk is verbeterd, geldt dat niet voor de kinderen van migranten en met name niet voor de kinderen van de groep allochtonen afkomstig uit Suriname, de Antillen, Turkije en Marokko.

Het ochtendprogramma omvatte vier voordrachten. Eerst besprak G. H. W. Verrips (medewerker van het NIPG-TNO) de resultaten van een, in 1989 uitgevoerd, onderzoek naar de mondgezondheid en het preventief gedrag van 5- en 11-jarige Amsterdammertjes, geboren in Turkije, Marokko, Nederland, Suriname en op de Antillen. De uitkomsten zijn niet bemoedigend. De Turkse en Marokkaanse 5-jarige kleuters hadden gemiddeld meer dan twee maal zoveel cariëslaesies dan hun Nederlandse, Surinaamse en Antilliaanse leeftijdgenootjes; de laatste twee groepen verschilden overigens vrijwel niet. Ook bij de 11-jarigen hadden de Turkse en Marokkaanse kinderen veel meer cariës dan de twee andere groepen en was gemiddeld 30% cariësvrij, terwijl dat voor 45% van de Nederlandse en Surinaamse/Antilliaanse kinderen het geval was. Er werden duidelijke verbanden gevonden tussen sociale determinanten en de cariësscores. Zo bleek dat de kleuters gemiddeld minder cariëslaesies hadden naarmate hun ouders een hogere opleiding hadden genoten en de Nederlandse taal beter beheersten. De Turkse en Marokkaanse 11-jarigen poetsten gemiddeld minder frequent dan de twee andere groepen en hun ouders bezochten de huistandarts aanmerkelijk minder. Opvallend is ook dat kinderen van allochtone groepen meer de school- dan de huistandarts bezoeken. Verrips concludeerde dat deze groepen, als het gaat om cariës, als risicogroepen zijn te beschouwen. Zijn aanbeveling was dat de voorlichtingsprogramma's zich vooral moeten richten op de bevordering van mondhygiënisch gedrag en op verbetering van de houding van de ouders ten aanzien daarvan.

De tweede voordracht werd gegeven door mevrouw A. A. M. Jansen (studente Gezondheidskunde), die in opdracht van het Ivoren Kruis een onderzoek heeft verricht naar de belemmeringen die intermediairen ondervinden bij het geven van voorlichting aan Turkse en/of Marokkaanse migranten. Geïnterviewde tand- en jeugdartsen noemden vooral de geringe preventieve instelling, de slechte beheersing van de Nederlandse taal bij de vrouwen, waardoor het voorlichten als moeilijk en tijdrovend wordt ervaren, en het niet

nakomen van afspraken. Opgemerkt werd eveneens dat er geen cursussen bestaan waarin hulpverleners worden geïnformeerd over de problemen van migranten.

Mevrouw W. P. Verhoeven (staffunctionaris Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders) merkte op dat migranten met een Islamitische achtergrond, (mond)gezondheid wel degelijk belangrijk vinden. In de Koran en de Hadith zijn zelfs uitspraken van Mohammed opgenomen waarin wordt gewezen op het belang van mondhygiëne. Zij wees ook op cultuurbeaalde gewoonten, zoals het geven van suikergoed als teken van gastvrijheid. Ook vindt men in Turkije en Marokko dat het drinken van koffie en thee zonder suiker gelijk staat aan het innemen van vergif. Zij benadrukte het belang van voorlichtingsmateriaal in de taal van de migrant en vooral ook het opleiden van migrantenvrouwen die de Nederlandse taal goed spreken, ten einde als voorlichtsters te kunnen functioneren.

De vierde spreker, E. J. Ozüm (trainer/voorlichter Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders), wees onder meer op de grote verschillen binnen de Mohammedaanse culturen; Turken en Marokkanen, bij voorbeeld, verschillen net zo veel als Zweden en Grieken. Hij ging uitvoerig in op de communicatie tussen Nederlanders en migranten, die moeten wennen aan onze soms bureaucratisch aandoende hulpverlening, omdat zij uit landen komen waar de gezondheidszorg slecht is georganiseerd. Tot slot vroeg hij begrip voor de situatie waarin migranten zich bevinden, voor hun behoefte aan een betere rechtspositie, een beter bestaan, een zekere toekomst en vooral aan een volwaardig bestaan.

Voor de middag waren drie parallelsessies georganiseerd waarin de problematiek van het voorlichting geven aan respectievelijk 0-4-jarigen, 4-19-jarigen en aan migranten werd besproken. In deze goed geleide sessies kwamen niet alleen de tandheelkundige voorlichting aan de orde, maar ook de voorlichting in het algemeen en de methoden die daarbij worden toegepast. In en rond Den Haag geven, sinds de zomer van 1988, een tiental Turkse, Marokkaanse, Antilliaanse en Surinaamse vrouwen gezondheidsvoorlichting in hun eigen taal. In Rotterdam is, in opdracht van de G.G.D. een videoband gemaakt met de titel 'Effe doorbijten', die is bestemd voor LBO- en MAVO-jongeren van 11 tot 15 jaar. Doel is het bevorderen van het halfjaarlijkse controlebezoek aan de tandarts en het geven van informatie over het nut van saneren. Het bijbehorende, schriftelijke lesmateriaal vormt de basis voor het geven van voorlichting op deze scholen in Rotterdam en omgeving. In hoeverre de genoemde voorlichtingsstrategieën door onderzoek worden geëvalueerd, werd overigens niet altijd duidelijk.

De dag werd beëindigd met een leerzame persiflage op het geven van voorlichting aan migranten, die werd gespeeld door de theatergroep Alaska.

Dit seminar kan geslaagd worden genoemd. Het was goed georganiseerd; de geboden stof was interessant en boeiend. Jammer dat er wat weinig tandartsen aanwezig waren.

M. A. J. Eijkman, Wassenaar

European College of Gerodontology
(ECG)

Bericht van oprichting

Op woensdag 5 september 1990 vond te Amsterdam de oprichtingsvergadering plaats van de *European College of Gerodontology* en werd tevens het, uit tien leden bestaande, eerste bestuur gekozen. Van dit bestuur is Prof. Dr. W. Kalk de president en Dr. C. de Baat de secretaris die bovendien de contactpersoon voor Nederland is.

Deze nieuwe vereniging wil een Europees forum vormen voor belangstellende leden, internationale samenwerking aanmoedigen tot het doen van onderzoek, een multidisciplinaire benadering bevorderen en een instantie zijn waartoe men zich met vragen kan wenden. En dit alles met betrekking tot de Gerodontology.

De volgende vergadering wordt van 5 tot 7 september 1991 gehouden in Genève (Zwitserland) en georganiseerd in samenwerking met de European Prosthodontic Association en de Swiss Prosthodontic Association.

Nadere inlichtingen en/of een aanmeldingsformulier voor het lidmaatschap zijn te verkrijgen bij Dr. C. de Baat, Oudelandseweg 78, 2981 BV Ridderkerk (telefoon 01804-24954). De jaarlijkse contributie bedraagt \$ 25,00.

Ivoren Kruis

Nederlandse
Vereniging voor
Parodontologie

Nieuw onderwijspakket

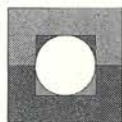
Op vrijdag 25 januari 1991 hebben het Ivoren Kruis en de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie te Utrecht een nieuw voorlichtingsprogramma – met als titel 'Zit jij onder de plak?' – gepresenteerd, dat bestemd is voor de onderbouw van het Lager Beroepsonderwijs en het MAVO (12-15-jarigen). Dit onderwijsproject bestaat uit een 12 minuten durende, videoband (gefinancierd door de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde), een leerlingenbrochure en een docentenhandleiding. Aanleiding tot de ontwikkeling van dit project was het feit dat uit onderzoek is gebleken dat de motivatie voor tandenpoetsen en ook de kennis van genoemde leerlingen op het gebied van

mondgezondheid vrij gering is. Met name geldt dit voor de relatie tussen tandplaque en tandvleesontsteking. Het pakket is echter ook geschikt voor tandartsen en mondhygiënisten die voorlichting geven aan 12-15-jarigen en behoefte hebben aan goed, op deze groep afgestemd, voorlichtingsmateriaal.

Het onderwijspakket is te bestellen bij het Ivoren Kruis (postbus 672, 3000 AR Rotterdam, telefoon 010-4119075), maar scholen kunnen het pakket uitsluitend aanvragen bij Uitgeverij Edu-media (postbus 90, 3632 ZS Loenen a/d Vecht, telefoon 02943-4525), die tevens verantwoordelijk is voor de samenstelling en de uitgave. De leerlingenbrochure en de docentenhandleiding zijn gratis (exclusief portokosten), de videoband is te huur voor f 12,50 en te koop voor f 28,50 (deze bedragen zijn inclusief portokosten).

Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundige Arbeid (WTA)

Toekenning Hamer-Duyvenszprijs 1990 aan Dr. R. J. A. M. de Kanter

De Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundige Arbeid heeft de jaarlijkse Hamer-Duyvenszprijs voor het jaar 1990 toegekend aan Dr. R. J. A. M. de Kanter voor zijn dissertatie 'Prevalence and etiology of craniomandibular dysfunction' (zie ook Ned Tijdschr Tandheelkd 1990; 97:425).

De prijs is hem op vrijdag 8 maart 1991 uitgereikt tijdens het Nationaal Tandheelkundig Congres, dat in het congrescentrum Orpheus te Apeldoorn is gehouden.

bevorderen en de voorlichting aan de professie te stimuleren.

Binnenland

Post Academisch Onderwijs Tandheelkunde

Cursussen in de maand mei

Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand mei onder auspiciën van het *Orgaan Post-Academisch Onderwijs Tandheelkunde* worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het *Kursusprogramma januari-september 1991*.

NVvHT¹⁾ Homeopathie in de tandheelkunde, 3 mei 1991.

ACTA²⁾ Acupunctuur, 17 mei 1991.

KUN Diagnostiek en behandelingsplanning voor de sterk gemutileerde dentitie, 24 mei 1991.

PAOT³⁾ Klinische adhesieve tandheelkunde A, 31 mei en 1 juni 1991.

¹⁾ Onder auspiciën van de Ned. Ver. van Homeopatische Tandartsen. Dental Union, Ravenswade 54, Nieuwegein.

²⁾ Onder auspiciën van de Ned. Artsen Acupunctuur Vereniging.

³⁾ Geaccrediteerde cursus. Hotel Wolfheze bij Arnhem.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1991

Vrijdag 26 - zaterdag 27 april

Voorjaarscongres Ned. Ver. voor Partodontologie (in samenwerking met de Ned. Ver. van Mondhygiënisten), Koningshof, Locht 117, Veldhoven. Programma: 'Therapietrouw en therapie-ontrouw' en 'Cursus klinische parodontologie'.

* Dinsdag 21 - donderdag 23 mei

TMI-congres, Martini Ziekenhuis, Groningen. Inl. Dr. H. Bosker, Van Ketwich Verschuurlaan 82, 9721 SW Groningen (tel. 050-261084).

Donderdag 30 mei - zaterdag 1 juni

Ned. Vakbeurs voor Tandheelkunde en Tandtechniek VTT '91, RAI-congrescentrum, Amsterdam. Inl. Events Service Centre, postbus 2139, 2800 BG Gouda (tel. 01820-38166).

Donderdag 30 mei

Klinische avond voor tandartsen, gebouw Tandheelkunde KUN, Philips van Leydenlaan 25, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur precies.

Donderdag 30 mei

Klinische avond Stichting PAOT Noord-Nederland, collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: Diagnostiek en behandelplanning. Inl. secr. Ubbo Emmiusingel 17, 9711 BB Groningen (tel. 050-130064).

Zaterdag 1 juni

5e Landelijke ontmoetingsdag voor tandartsassistenten, Stichting Four Handed, Forumzaal, RAI-gebouw, Amsterdam.

Donderdag 6 - zaterdag 8 juni

Cursus 'Suprastructuur en implantaatprothese', afd. Mondziekten, Kaakchirurgie en Bijzondere Tandheelkunde AZG, Oostersingel 59, Groningen. Inl. R.H.K. Batenburg, telefoon 050-61 38 59.

Donderdag 6 juni

Stichting Voeding Nederland e.a.: symposium 'Sleutelen aan ons voedsel; wat kan en mag in de biotechnologie', de Reehorst, Ede. Onl. mw. R.A. Andeweg, Vijfde Buitenpepers 61, 5231 GK Den Bosch (tel. 073-419433).

Donderdag 26 september

Klinische avond Stichting PAOT Noord-Nederland, collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: Het geschil, een bittere pil? Inl. secr. Ubbo Emmiusingel 17, 9711 BB Groningen (tel. 050-130064).

Vrijdag 27 - zaterdag 28 september

Ned. Ver. van specialisten in de Dento-Maxillaire Orthopaedie: Najaarsvergadering, Hotel 'Erenstein', Kerkrade. Inl. secr. A.P. de Ruiter, Jagersveld 64, 8222 AC Lelystad (tel. 03200-46 67 1/5 22 11).

Donderdag 3 - zaterdag 5 oktober

Cursus 'Suprastructuur en implantaatprothese', afd. Mondziekten, Kaakchirurgie en Bijzondere Tandheelkunde AZG, Oostersingel 59, Groningen. Inl. R.H.K. Batenburg, telefoon 050-61 38 59.

Vrijdag 4 - zondag 6 oktober

18e Lustrum Rotterdamse Tandartsen Vereniging.

* Vrijdag 11 oktober

Symposium 'Medisch Tandheelkundige Interactie', ACTA, Louwesweg 1, Amsterdam. Inl. Prof. Dr. L. Abraham-Inpijn, vakgroep Algemene Ziekteleer en Inwendige Geneeskunde, ACTA, Louwesweg 1, 1066 EA Amsterdam (tel. 020-51 88 286).

Vrijdag 25 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap (thema 'Nederlandse tandheelkunde

Buitenland

Fédération Dentaire Internationale

Tandheelkunde en de HIV-epidemie

Tijdens de tweede jaarvergadering van de FDI/WHO-werkgroep HIV/AIDS, die in 1990 te Singapore werd gehouden, is een verklaring afgelegd - die door de FDI-Council is overgenomen - met betrekking tot het beleid ten aanzien van de HIV-epidemie.

Deze verklaring omvat de volgende punten:

1. Ethische normen ten aanzien van personen met een HIV-infectie.
2. Controle op infectierisico's.
3. Verhouding tussen orale en algemene gezondheidszorg.
4. Observatie, epidemiologie en onderzoek.
5. Onderwijs en gezondheidsvoorlichting.

Met deze gedragslijn hoopt de FDI - door tussenkomst van landelijke beroepsorganisaties - de samenwerking tussen nationale AIDS-programma's en de FDI/WHO-werkgroep AIDS te

in de Europese Gemeenschap'). Rotterdam. Inl. Dr. A. Groeneveld, Oude Woudenbergseweg 19, 3941 JN Doorn (tel. 03430-133 36).

Woensdag 31 oktober - zaterdag 3 november

35e Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Scheveningen. Thema: Secundaire schisisbehandeling. Inl. Lustumcongrescie., postbus 97632, 2509 GA Den Haag.

*** Vrijdag 1 november**

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Titel: Aspecten van speeksel. Inl. secr. S. Dijkgraaf, Koningslaan 103, 3583 GS Utrecht.

Vrijdag 15 november

Dr. G.J. van Hoytema Stichting: cursus 'Gerodontology', Gebouw 'De Vrijhof, terrein Universiteit Twente, Enschede. Inl. secr. Van Hoytema Stichting, postbus 89, 7500 AB Enschede (tel. 053-892409, ma. t/m do. van 8.30-12.30 uur).

Donderdag 21 november

Klinische avond Stichting PAOT Noord-Nederland, collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: De glazuur-cementgrens: een halszaak. Inl. secr. Ubbo Emmiussingel 17, 9711 BB Groningen (tel. 050-130064).

Buitenland

1991

Zondag 14 - dinsdag 16 juli

Int. Ass. for Dental Research: 12th Int. Conference on Oral Biology 'Modern concepts in the diagnosis of oral disease', Hilton Hotel, Athene, Griekenland. Inl. IADR, 1111 14th Street, 1000 Washington D.C. 20005, V.S.

Donderdag 5 - zaterdag 7 september

Vergadering European College of Gerodontology, Genève Zwitserland. Inl. Dr. C. de Baat, Oudelandseweg 78, 2981 BV Ridderkerk (tel. 01804-24954).

*** Donderdag 5 - zaterdag 7 september**

116e Vergadering Deutsche Gesellschaft für Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde, Osnabrück, Duitsland. Inl. secr. Lindemannstrasse 96, 4000 Düsseldorf, Duitsland.

Woensdag 2 oktober

World Congres of Veterinary Dentists, Pentahotel, Wenen, Oostenrijk.

Maandag 7 - zondag 13 oktober

79e FDI-Wereldjaarcongres, Milaan, Italië.

*** Vrijdag 25 - maandag 28 oktober**

15e congres European Begg Society, Straatsburg, Frankrijk. Inl. Dr. R. Mathis, 2 Boulevard Thiers, 67600 Selestat, Frankrijk.

Beknopte richtlijnen voor het inzenden van kopij

(Volledige richtlijnen voor het inzenden van kopij worden in iedere januari-aflevering afgedrukt op de laatste pagina van de redactionele inhoud van dit tijdschrift.)

1. Algemeen – Zend uw op schrijfmachine (of tekstverwerker: WP 4.2 en 5.0) getypte kopij in drievoud in. Beschrijf het papier aan één zijde, met brede marge links en rechts en met dubbele interlinie. Nummer de bladzijden.

2. Titelpagina – Gebruik een korte, pakkende titel, eventueel ook ondertitel, in hoofdletters geschreven. Vermeld de auteursnaam(en), de naam van de vakgroep, instituut, enzovoort, in kleine letters geschreven. Noem maximaal drie trefwoorden en geef een ten hoogste 150 woorden omvattende samenvatting.

3. Tekst – Formuleer helder en beknopt. Gebruik de voorkeurspelling uit de 'Woordenlijst van de Nederlandse Taal' (het 'Groene Boekje'). Gebruik geen vreemde woorden. Kort woorden niet af, tenzij het titelatuur betreft. Onderzoeksartikelen bestaan uit de volgende paragrafen: inleiding – materiaal en methode – resultaten – discussie.

4. Bronvermelding – Vermeld in de tekst geen auteursnamen tenzij deze een historische betekenis hebben (Hippocrates, G.V. Black). Verwijzingen naar de literatuurlijst ter staving van beweringen, gebeurt door boven de regel geplaatste nummers, na het leesteken waarmee de bewering wordt afgesloten (het Vancouver-systeem). Bijvoorbeeld: Lactobacillen zouden onvoldoende zuur produceren,³ dit in tegenstelling tot *S. mutans*.^{4,6}

5. Illustratiemateriaal – Verlevendig uw artikel zo mogelijk met (kleuren)afbeeldingen (in drievoud in te leveren) en tabellen, maar gebruik er niet meer dan noodzakelijk. Houd bij de afbeeldingen rekening met de kolombreedte(n) van het Tijdschrift (5.8 cm) en bij de cijfers en letters in afbeeldingen met een noodzakelijke verkleining. Geef in de rechter marge aan waar de afbeeldingen moeten staan, verwijs in de tekst naar het nummer van de afbeelding(en) en vermeld dit met auteursnaam en 'bovenkant' op de achterzijde ervan. Noteer alle onderschriften bij de afbeeldingen op een afzonderlijke pagina.

6. Summary – Voeg een samenvatting met titel en trefwoorden toe in de Engelse taal.

7. Literatuurlijst – De afzonderlijk bij te voegen literatuurlijst is gerangschikt naar de nummers van de verwijznoten. Elk nummer krijgt een nieuwe regel. Let in het hieronder staande voorbeeld op de leestekens:

¹ DE JONGE ThE. Drukanomalieën. Ned Tijdschr Tandheelkd 1928; 35: 636-8.

² MURRAY JJ, RUGG-GUNN AJ. Fluorides in caries prevention. Bristol: Wright. PSG, 1982: 41-50.

Vele standaardafkortingen van de tijdschriftnamen zijn te vinden in de Index to Dental Literature.

8. Slotopmerkingen – De Redactie behoudt zich het recht voor manuscripten aan haar adviseurs voor te leggen en – bij voorkeur in overleg met de auteur(s) – veranderingen in de tekst aan te (laten) brengen.